

„Edinost“

Prva enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kron
»ročnino se plačevati naprej. Na naročnik brez priložne naročnine se uprava ne odira.

»tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); taven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

»se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglaš itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Neprankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje tiskarstev v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trst

Dogodki tržaški in Slovenci.

V jednom soglašajo in so soglašali vsi pošteni elementi pred prebivalstvom tržaškim, brez razlike narodnosti in političnega mišljenja! V tem namreč: da so bile zahteve kurilev Lloyd skromne, torej povsem pravične. Iz te premise pa je možno izvajati eden edini logični zaključek. Ta namreč, da je bilo v trdovratnosti Lloydovega ravnanja vzroka dovolj za manifestacijski protest proti taki trmi.

Za vsakogar, ki ima v sebi čista pravičnost; za vsakogar, ki ne zapira svojega srca čutu humanosti; za vsakogar, ki si ne zapira oči pred dejstvom, da se širši sloji vzdramljajo in da so začeli in da bodo od slej glasneje in glasneje zahtevali svoje pravo, za vsakogar, ki si ne zatiska ušes pred kliem onih, doslej zapostavljenih in zanemarnanih, ki so jeli reklamirati primerno presnovo v družbi človeški: za vsakogar, pravimo, je bilo že, čim je počil štrajk kurilev, samo po sebi dano stališče, na katero se mu je postaviti. To stališče ni moglo biti nikjer drugje, nego ob strani delavcev.

Tudi mi smo takoj izjavili svojo simpatijo do štrajkujočih delavcev. In v posebno zadoščenje nam je, da se bomo v bodoče, če bo potrebno, mogli sklicevati tudi na priče iz neprijaznega nam tabora. Razni nemški listi so namreč posneli dotično izjavo našo. A ne le da smo zahteve kurilev proglasili povsem opravičenimi in da smo istim sporočili vse simpatije svoje, marveč smo se tudi, čim so si delavci iz raznih podjetij in najrazličnejših strok radi štrajka kurilev pridružili stavki, naravnost divili takemu impozantnemu pojavu solidarnosti med delavskimi sloji. Našemu stališču so se pridružili tudi slovenski zastopniki v mestnem svetu, ki so v tistem resnem trenutku radi pozabili na vsakodnevne boje in obstoječe difference, ki so se izognili toli vabljivi priliki za rekrimacije in so glasovali za predloge laške večine, izlasti za podporo rodbinam žrtv. In ker je mestni svet sklenil, naj se izvoli posebna preiskovalna komisija, so zahtevali naši zastopniki, da tudi slovenska manjšina bodi zastopana v tej komisiji! In res se je dogodil nenavaden slučaj, da je večina obljubila vstreči tej želji.

Slovenska javnost vseprek je bila torej na strani štrajkovcev, se je radovala na impozantnem pojavu solidarnosti delavskih slojev ter mora le želeči, da taka solidarnost

ostani tudi za v bodoče. To moramo želeči tudi z narodnega stališča. Čim pogostej in intenzivnej se bo kazal ta čut solidarnosti, tem bolj bodo v laškem ljudstvu izginjali nelep predsojdi proti nam, ki so mu jih na infernalni način ingerirali oni, ki so sovražniki nam, ne da bi bili prijatelji istim delavskim slojem!

To bi bila solučna stran tržaških dogodkov. Ali kakor je že v življenju, tako imajo tudi ti dogodki svojo senčno, temno stran. V tem, kar se je godilo v našem Trstu, treba namreč razlikovati dve gibanji, dve fazi. Jedro gibanje in jedna faza sta uživala vse simpatije vseh poštenih in blagočutnih ljudi; drugo gibanje pa ne more biti simpatično in povedati nam je glasno in jasno, da ne dopuščamo menenja, kakor da bi se naš slovenski živelj hotel identificirati s cilji, katerim je sledilo drugo paralelno gibanje, in stem, kar se je godilo v drugi fazi!

Prva faza — rekli bi: faza pravice in legitimnosti — je trajala do petka popoldne; v noči med petkom in soboto pa je pričela druga faza. Če smo prvo fazo označili kakor fazo legitimnosti, in če želimo, da se loči od druge, potem mora biti že jasno čitatelju, da ta druga faza ni vredna takega častnega označenja.

Prva faza je bila posvečena, povzdignena ravno po dejstvu, da so se je udeležili restisti, ki delajo! V drugo fazo pa so si s krepkimi komolci odprli pot elementi, ki sicer o gotovih danih prilikah in v službi izvestnih namenov, morda kličejo: »Živelo delo«, ki pa se v resnici ničesar ne boje bolj nego — dela! Ravno zato pa so vsikdar tudi na uslugo, če jih le kdo hoče — najeti. (Kakor dokazujemo na drugem mestu, v notici: »Kako je moglo priti do tega?«).

Že po shodu v »Politeama« v petek zvečer je bilo znamenje, da se pripravljajo drugo gibanje, da dogodki stopajo v drugo fazo. Da je res razlikovati dve faze, to potrjuje ljudje različnih pozicij in različnih strank in menenj. To je potrdil namestnik tržaški, tako je trdil vladni zastopnik v mestnem svetu, s tem je tudi župan Sandrinelli opravičeval meščanstvo! V istem zmislu je govoril tudi ministerski predsednik Koerber a glavna najzanesljivejša, prava klasična priča

nam je — g. Ueekar! Mož je vodja socialne demokracije, mož je bil ali se je usiljeval (kar pa nam je v hipu irrelevantno) v prvi fazi za voditelja gibanja. Ni mu torej možno odrekniti kompetence. Možu se je videlo že na shodu, ko je rotin in mlo prošil, naj ostanejo mirni, naj se vedejo dostojno in naj ne kompromitirajo dobre stvari, kako priznava, da je že izgubil vodstvo!

Potrebno je torej konstatirati v protest proti raznim sumničjem in podtikanjem, da so Slovenci pač sodelovali (in to s srcem!) na prvi fazi, ko je imelo gibanje še gospodarski značaj, a! pozneje ne! Naši delavci so se pokazali pametne, razsodne ljudi. In če je bil gotov odstotek njih angažiran tudi v drugi fazi, zgodilo se je ravno in le valed tega, ker v razburjenju, v svoji zavzetosti za pravično stvar, v ogorčenju proti onim, ki so vztrajali v svoji trmi nasproti najupravičenejšim zahtevam delavskih trpinov: . . . niso znali razlikovati in niso slutili, da ne služijo več prvotni, ampak drugim namenom! Čim je začelo pobijanje, razbijanje, uničevanje tuje lasti, kakor se je vršilo mej petkom zvečer in nedeljo, je gibanje zgubilo svoj gospodarski značaj, postalo je torej kompromitujoče, ker je zadobilo anarhističen sookus; mnogi so tudi uverjeni, da je ob tem plamenu tudi laška irredenta grela — svoje »idejale«.

Jako lep in eklatanten dokaz, kako sodi naše ljudstvo o takem divjanju, je dalo isto v onem okraju mesta, kjer biva najgostejše, to je: v svetojakobškem! Da si so bili vsi ti batalijoni naših delavcev v štrajku, je vladal v tem okraju red in ni bilo pustošenja. Ali še sijajnejše je pokazala svoje mišljenje naša okolica. V isti biva veliko številno delavcev, ki si v mestu samem služijo dan na dan svoj kruh. Vendar ni bilo v vsej okolici ni najmanjšega nereda, kakor da niti ne bi bili vedeli, kaj se godi v mestu! Pa še eno značilno dejstvo treba zabeležiti. Čim je bilo splošno znano, da je zahteval kurilev ustrezno in da je torej odpal prvotni vzrok štrajku, so bili naši ljudje med prvimi, ki so se prijavili na delo. Ali izjemno stanje je raztegneno tudi na okolico in morajo torej nositi neugodnosti tega stanja ljudje, ki so na toli lep način pokazali zmisel zakonitosti, zmisel za javni mir in red. Pozivljamo

torej slovenske poslance, naj zastavijo ves svoj vpliv na vladi, da se čim prej odpravi to izjemno stanje.

Stališče našega slovenskega ljudstva je torej takole: slovenski delavci je in ostane solidarni s tovariši druge narodnosti, kjer gre za zboljšanje gospodarskega stanja delavskega stanu! Z vsa odločnostjo pa odklanja vsako demonstracijo ali manifestacijo, ki delavsko gibanje le izkorišča kakor pretvezo za doseg drugih namenov in ciljev. Izlasti pa je odklanja z ogorčenjem, ako so ti cilji naperjeni proti njega lastni narodnosti!!

Slepe salve.

(Članek, poslan iz vojaških krogov ljudstvu v pouk, pojasnilo in svarilo.)

Tragedija socializma, ki se je te dni igrala na tržaških ulicah in dosegla tako pretresljiv efekt, je dala vsemu časopisju dovolj povoda za najrazličnejše kombinacije. In še danes je iz vseh uredništev avstrijskega časopisja čuti jak oddanih strelav. Da se poročila mnogih »očevidecev« in reporterjev ne skladajo vselej z resnico — je samo ob sebi umevno ob tako razburjenih trenutkih. Manj umevno pa je, kako morejo nekateri listi pisati o »slepih salvah«. — Čitajoči publicum hoče — uživati, in urednik ne more nikdar dosti bogato obložit mize svojih abonentov. Kdo bi mu štel v zlo, če ne nataka vselej — čistega vina?! Da le škodljivo ni!

Kaj družega pa je, ako se ljudstvu nataka — strupa, ki uničuje vpliva na njegov organizem. To je naravnost brezvestno, ako se godi iz malomarnosti in brezbriznosti odgovornih faktorjev, kaznjivo pa, če se godi — vedoma ali celó namenoma. Časopisje bi moralo biti ljudstvu vedno čisto, nekalfen vir resnice, — ne pa da razširja alivtrja v masi ljudstva že obstoječe krive pojme. Taki krivi pojmi vode včasih na uprav pogubne posledice, kar so pokazali izlasti dogodki zadnjih dni.

Med ljudstvom je vkoreninjeno menenje, da vojaštvo v pouličnih izgrelih ne strelja takoj z ostrimi patronami, ampak, da daje najprej jedno ali več »slepih« salv, ali pa meri nalašč malo višje.

To je povsem napačno!

»Že sem obupaval. Ti ne veš, kaj je to sree pretrpelo. Kakor da je je kdo s pestjo tlačil. Jaz pedagog, razbrzanemu dečku pedagog! Dan na dan tesati gramatiko, a v sreu nosiš pesmi na stotine. To je tisti Schillerjev krilati konj pred plugom. Stokrat mi je klicala pamet: »Vrzi tega vraga!« ali sree mi je šepetalo: »Ostani! Zakaj?« Jaz ti nisem rekel ničesar, Evgenij, popolnoma ničesar! Zagrešil sem proti pobratimstvu. To je bila prva tajna pred teboj, ali si sam kriv. Ti si me svaril, predno sem šel v hišo, naj se varujem. Ti si kriv, ker si mi pozornost obrnil nanjo; ti si kriv, da sem svoje sree skrival pred teboj, ker jej ne ugajaš. Ti, ti si kriv, ali hvala ti za to krivdo. Tvoja krivda, moja sreča! Priznaj, da sem srečen.«

»Ne vem, o čem govoriš«, je odgovoril Evgenij mirno.

»Zopet ta ledenica, zopet ta suboparna proza. Ti me žališ, Evgenij!«

»Tvoj krilati konj ne stoji pred plugom, marveč bije s kopitom v zvezde. Govori človeški!«

(Pride še.)

PODLISTEK

35

Vladimir.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevel M. C-1-6.

IV.

»Ah, da, da«, je pritrdila Jagica. »Prav ste rekli. Čudno, da se sirota nisem domislila tega. Hvala Bogu in Materi Božji! Samo da ni moja kuhinja kriva. Bo, bo tako. Ne je, ne pije, ne peva, ne kadi. Sedaj mi je jasno, ženska ga je omamila, ni čudo. Vladimir je bil že kakor deček žigica. Dotakni se ga, po ti počti. Eh, ženska glava je, samo da bi vedela katera!«

»Katera? Moj Bog! To morete čitati tudi brez knjige. Ona je, ona. Vrag ga je napotil tjakaj.«

»Ah, vi mislite torej, gospica Dobraničeva je.«

»Nu da! Trebalo mu je tega! Povejte mi po pravici, gospa Jaga, čemu se ljubi?«

»Eh, kaj me vprašujete to?« skomignila je stara z rameni. »Tako je Bog določil, pa se ljubi.«

»Bog! Seveda! Ali čemu? Jaz pravim: Ljubiš, da se ženiš.«

»Prav! Prav!«

»No, vidite! A da se oženiš, si moraš zasnovati domačijo. Ni-li tako?«

»Seveda je. Ali vedite, gospod Evgenij. Ljubezen, ljubezen. To je ciganska beseda. Ljubezen je to in ono. Stokrat ni družega nego prazna pena. Da-li ni tako pri gospodu Vladimiru, a?«

»Da bi Bog dal! — Ali ni, ni. Mislim sem tudi jaz, kakoršen je Vladimir, da zaplapola, pa Bog. A da! Zajelo se je to globoko v njegovo sree, drži ga. To ni šala.«

»Pa naj — «

»Kaj naj? Kaj veste vi? Ni to samo tako, ampak vprašanje je: Kdo? Kaj? Kako?«

»Kako?« se je nasmehnila Jaga. »Moj Bog! To vsaj ni mojsterstvo! Pri meni vsaj je bilo čisto kratko. Moj pokojni je rekel: »A?« in jaz sem rekla: »Da« — in svečenik naju je blagoslovil.«

»Pri Vas je bilo tako«, se je razrdil Evgenij, »ali Vi ste Vi, a Vladimir — «

»Seveda! Prav pravite! Ne gre vsaki čevljev na vsako nogo. Eh, kaj čemo! Jaz pravim samo: Hvala Bogu, da ni huje zlo. Ta nezgoda doleti vsako krščeno dušo, kajti, čemu nas je pa Bog ustvaril? Kdor ni sve-

čenik ali nuna, naj si priveže dušo za dušo, drugače je tepec. Tako mislim jaz in Bog blagoslovi Vladimirja. Ravno Vam hvala, mladi gospod, popolnoma zadovoljna sem. Samo da ni moja kuhinja kriva! Grem! Grem! Ha! Slišite li? Zdi se mi, da prihaja ptič. Vaša služabnica!«

»Z Bogom! Z Bogom!« je iztisnil Evgenij, ko je Jaga že izmanjkalo iz sobe.

Za nekoliko trenutkov je prihrumel Vladimir v sobo. Vrgel je svoj klobuk na posteljo, pohitel k pobratimu, da ga objame. Evgenij se je umaknil, ga pogledal ostro in vprašal hladno:

»Kaj je?«

»Kaj je?« je vskliknil Vladimir, objemajoči in poljubljaajoči Evgenija, »dobro je, brate, oh dobro! Tako mi ni bilo še nikoli pri duši.«

»Vladimir! Ali si prišel z uma? Se ti mar dozdeva, da sem jaz ženska?« je rekel Evgenij resno, izvivši se iz objema prijateljevega.

Vladimir je sel na posteljo. Povešene glave je gledal v tla, njegovi očesi sti sevali čudnim žarom, na licih mu je igrala čudna rudečica. Slednjič je mahnil z roko ter govoril kakor brez sebe:

Vojaški poslovnik (I.) govori v XI. od-
delku, kako je ohraniti javni red in varnost
ter pravi v § 72. točka 518.:

»Pehota mora, da razžene uporno mno-
žico, kjer razmere dovoljujejo, kjer je umestno,
in če je opomin, oddaljiti se z mesta, ostal
brezvapešen, isto — pod zaščito rezerve —
naskočiti z nasajenimi bajoneti. Ne oboro-
ženim ženskam, otrokom in onemoglim star-
cem je prizanašati. Če ne zadostuje naskok
z bajoneto, mora se rabiti strelno orožje,
kjer se ne sme pa nikdar streljati
slepo ali — višec.

Tu je dovolj jasno izraženo, da vojaštvo
— in naj si bo prostak ali častnik — tudi
če bi hotelo, ne sme ravnati drugače, nego
veli poslovnik. Sicer pa ne more streljati
slepo, ker po poslovniku ne sme imeti družih
patronov nego le — ostre.

Kako krvavo se torej vara ljudstvo, če
misli: kaj prvi strel, ta itak ni nevaren! In
kako brezvestno slepe ljudstvo oni, ki govore
ali celo pišejo o »slepih« salvah!

Kaj pa je vzrok, da je med ljudstvo
prišlo tako krivo menenje? Vzrok je ta, da
vojaški poslovnik nekaterih ptujih držav res
pozna to določbo. Avstrijski jo pa
uprav izključuje!

Res je, da prvi strel ne dosežajo toli
strašnega učinka, kakor bi se pričakovalo.
Vzroki temu pa niso v »slepih patronah«,
ampak čisto druge.

Tu moramo prvič vpoštevati oni psiho-
logični moment, na katerega se tisti, ki ho-
čejo vojaštvo posaditi na zatožno klop, tako
često pozabljajo; namreč — razburje-
nost vojakov samih! Ali je mogoče,
da bi vojak, ako se vidi psovane, kame-
njanega in napadanega, ostal — miren, hla-
den? Ali je mogoče, da bi hladnokrvno
nameril svoje orožje na svoje napadalec? On
je tudi človek! Kri mu zavreva tudi
njemu! A uprav tej razburjenosti se ima
zahvaliti marsikdo, da je iz taci pouličnih
bojev odnesel zdravo kožo, da so kroglice
žvižgale — nad glavami!

Drugič pa moramo uvaževati tehniko
streljanja samega. Vojštvo meri, kadar
strelja, v obče na spodnji rob cilja. Če se
pomislimo, da ob taci prilikah strelja z na-
sajenimi bajoneti (Ako streljamo z nasaje-
nim bajonetom, pada kroglica 26 cm. niže nego
smo merili), je naravno, da večina kro-
gelj naleta najprej na tla! Ako so le-
ta gladka, pa kroglica spodleta in žvižga
naprej, večkrat v popolnoma drugi
smeri in si tam poišče svojih
— nedolžnih žrtev!

To so vzroki, da pri prvih streljih ni
vselej toliko žrtev, kolikor krogelj, ne pa —
slepe salve!

Ljudstvo naj bi si torej zapomnilo, da
vsakokrat, kadar je počila »Manlicherjeva«
repetirka, divja že zunaj sicer mala kroglica,
ki ima pa strahovito silo! (Na 100 korakov
se zarije kroglica v suh smrekov les 86 cm.
globoko in prebije z lahkoto 8 mm. debelo
železno ploščo.)

Menenje o slepih salvah je slepo. Raz-
širjevati to menenje, pa se pravi slepiti
ljudstvo.

Kakor brezvestno bi bilo pisati, da
cyan-kalij — ni strup, tako brezvestno je
pisati: Vojštvo strelja najprej slepo! Ne, ne,
in še enkrat ne, ker ne sme in ne —
more. Vsaki strel nosi — smrt, gotovo
smrt.

Nezadovoljne množice in njihovi vodite-
lji naj bi torej dobro premislili, predno se
postavljajo vojaški sili po — robu. Naj pre-
mislijo, da se igrajo s svojim življenjem in
smrtjo! Pa ne le s svojim, ampak tudi z
življenjem svojega bližnjega! Ker kroglica ne
vprašuje, si-li kriv ali ne; si-li demonstrant,
ali le radoveden — pasant; insultira-li vo-
jaštvo, ali pa le mirno sedi v svojem uradu,
ali stoji pri oknu svojega stanovanja?

Kdo se bo branil zavoljo nedolžne, pre-
lite krvi?!

Sploh pa je insultacija vojaštva proti
zdravemu razumu. Kaj more pri-
prosti vojak zato, da so mu ve-
leli svoje moči in — življenje
posoditi — policiji?! On je le nezna-
ten člen velikanskega aparata in sukati se mora
tako, kakor zahteva konstitucija tega aparata,
ali bolje: kakor zahtevajo oni, ki operirajo
žujim! Zasluži torej on, da se ga psuje in
kamenja?!

Kaj bi rekli, ako bi državni pravdnik
namesto odgovornega urednika — škostavca
posadil na zatožno klop?! In prav tako ab-
surdno je insultirati vojaštvo, ki more

na ukaz višjih iti v boj z neza-
dovoljnimi masami ljudstva!!
Pa ne le absurdnost je, ako se nad nedolž-
nimi lastnimi sinovi in brati daja duška svoji
jezi in ogorčenju, ampak naravnost blaznost
je, ako se neoborožena in neorganizovana
množica sprijemlje z oboroženo in organizo-
vano vojaško silo.

Človeku se nehoté uriva misel, da aran-
žerji taci pouličnih dram potrebujejo žrtev,
da se morejo potem sklicevati na — pre-
lite kri!

A taki argumenti le omadežujejo pravično
stvar. In stvar Lloydovih štraj-
kujočih delavcev je bila naj-
pravičnejša! — To menenje je
utrjeno tudi v vojaških krogih.
Dr. Ellenbogen je v zbornici, kakor trofejo
grofa Gočasa, pokazal prestreljen klobuk, ka-
tereza so se še držali možgani. Toda ta
trofeja vpije tudi aranžerjem
in vsem onim, ki so neoboroženo
ljudstvo zapeljali v boj proti
oboroženim silam: Ecce homo!

Politični pregled.

V Trstu, 21. feb. 1902.

**Tržaški dogodki v tozadnem
odseku poslanske zbornice.** Sinoči je
imel svojo drugo sejo odsek 37 členov, kate-
rega je izvolila zbornica poslancev v svrhu
preštudiranja tržaških dogodkov.

Ministrski predsednik dr. Körber
je izjavil v imenu vlade, da ne more podati
nobenih novih podatkov o dogodkih v Trstu,
ker tržaško namestništvo v tem kratkem času
ni moglo zbrati vsega potrebnega gradiva,
ki je raztrešeno po raznih tržaških oblastni-
jah. Pripovedoval je že znane stvari ter obljub-
bil, da bo bržkone tekom dveh dni mogel
predložiti odseku potrebne natančnejše po-
datke.

Iz te Körberjeve izjave je posl. El-
lenbogen sklepal, da, ako vlada še sedaj ne
more navesti pozitivnih vzrokov, ki bi popol-
noma upravičili proglašenje in obstajanje iz-
jemnega stanja in nagle sodbje v Trstu, jih
je še manje mogel imeti sedaj, ko so se te
izjemne navedbe proglasile, vsled česar je
jasno, da je bil ta korak nepremišljen in
prenagljen in se morajo v Trstu takoj zopet
vpostaviti normalni odnosi.

Nemški naprednjak Schöcker je za-
hteval, naj bi se pojasnilo ne le to, da-li je
bilo proglašenje izjemnih odredb opravičeno,
temveč posebno tudi to, da-li so sedanje
razmere v Trstu take, da opravičujejo še na-
daljnji obstanek izjemnega stanja?! Govornik
pa da se ni mogel iz Körberjevih besed pre-
pričati o tem.

Nemški nacionalce dr. Derschatta
je predlagal, naj se vlada pozove, da poda
odseku brez odloga rezultate preiskave o se-
danjem stanju v Trstu, osobito po proglašenju
izjemnega stanja.

Posl. Hortis se je tudi opiral na El-
lenbogenovo argumentacijo ter dejal, da, ako
vladi še sedaj manjka potrebnega gradiva,
da opraviči potrebo proglašenja izjemnega
stanja, je je manjkalo gotovo tudi dne 15. t.
m., ko se je izjemno stanje proglasilo. Na
vsak način pa da je sedanje stanje v Trstu
tako, da je popolnoma nepotrebno izjemno
stanje.

Posl. Gross je zahteval dokazov za
to, da so izgrede uprizarjali plačani dečki
ter označal postopanje Lloydja, ki je povzročil
tako težke posledice s tem, da je poprej od-
klanjal vse zahteve kurjačev, a je potem sam
dokazal, da je bilo možno iste zahteve vspre-
jeti, ko jih je po dogodivših se nemirih v
resnici tudi vsprejel.

Po posl. Grossu govoril je zopet posl.
Ellenbogen ter stavil do vlade razna
vprašanja glede aretovanj, cenzure listov in
razpuščevanja društev.

Odgovarjaje na izvajanja raznih govor-
nikov je dr. Körber omenjal, da se je v
resnici dogodilo več aretovanj; med temi so
aretirani neki Gherson, brata Barba, inženier
Fran Pittoni ter znana anarhista Josip Rovigo
in Josip Bronzi.

Slednjič je govoril še poslanec Hor-
tis, ki je poudarjal, da vlada ni ničesar
storila, da bi preprečila nemire. Mesto da
bi bila posredovala med Lloydom in delavci,
postavila da se je bila še celo na stran
Lloyda in da je tako sama mnogo zakrivila,
da je došlo do skrajnosti. Ker je bil čas že
pozen, so razpravo prekinili in si je poslanec

Hortis pridržal pravico za nadaljevanje svo-
jega govora v prihodnji seji.

Državni zbor. (Zbornica poslancev.)
Začetkom večerjanja se je zbornica poslancev
predsednik priobčil zahvalo nadvoj. dvojice
Rainer na čestitkah zbornice povodom njune
zlate poroke.

Mej došlimi spisi bilo je vprašanje trž.
okrajne sodnije za dovoljenje, da sme ista
postopati proti državnemu posl. Baseviju
radi prestopa žaljenja na časti; dalje inter-
pelacija posl. Spinčiča in tovarišev glede
škoda, katero je kmečki občini Omišalj po-
vzročilo ogromno število zajcev in slednjič
interpelacija posl. Vukovića, Borčiča in
tovarišev glede ohranitve Dijklecijske pa-
lače v Spljetu, ter drugih starinskih umet-
niških zakladov istotam. Po prečitaniu došlih
spisov je zbornica prešla na dnevni red, t. j.,
k drugemu čitanju drž. proračuna.

Prvi govornik proti, Mladoch dr.
Gregr, je izjavil, da morajo Čehi vstrajati
v najstrožji opoziciji proti Körberjevi vladi, ker
je Körber, kakor člen Claryjevega kabineta,
podpisal dekret, s katerim so bile odpravljene
jezikovne naredbe. Krivica, ki se je storila
Čehom, se mora popraviti in naj bo to komu
po godu ali ne! Vlada si brez zanesljive
večine in samo pod prazno pretvezo neutral-
nosti ne bo mogla pomagati. Brez stalne
večine jej ne bo nikoli mogoče rešiti
težke naloge, ki si jo je nadela ob svojem
nastopu. Zboljšanje parlamentarnih razmer,
kakoršno se je pokazalo zadnje čase, je samo
dozvedno. Češki narod ne bo nikoli žrtvoval
svojih dragocenih narodnih interesov radi
materijalnih koristi, ki jih mu obljublja min.
predsednik in s katerimi hoče poslednji vsp-
staviti parlamentarno delovanje.

Govor konservativnega poslanca Ha-
genhoferja je vzbudil burne prizore.
Poslanec Schönerer je zaklical govorniku
naj se sramuje, ko — kakor zastopnik kme-
tovalcev — nima niti besedice graje radi
postopanja vlade, katera se protivi odpravi
blankotermanske trgovine ter mu je rekel, da
je slepar.

Hagenhofer je rekel na to Schönererju,
naj gre iz zbornice izkadi si pijanost, ker
da je vedno pijan od konjaka. Te besede so
izzvale grozen krik in proteste med Vse-
nemci, kateri so govorniku lučali vsakovrstne
psovke v obraz ter zahtevali, da preklicše
svoje besede. Schönerer je bil ves rudeč od
jeze. Hagenhofer pa ni hotel na noben način
preklicati ter je ostal mirno na svojem mestu.
Vsenemci so med tem, razgrajaje in kričé,
popolnoma obkrožili Hagenhoferja. Čehi in
Slovenci so gledali ter se zabavali ob tem
prizoru, na kar je začel Mladoch
Hofica na enkrat petim nem-
ško narodno himno »Heil dir
im Siegeskranz!« (Slava tebi v zmage
vencu!) Drugi Čehi so prepevali nemške
dijaške pesmi, poslanec Brzorad pa je persi-
fliral znano »Die Wacht am Rhein«. V tej
zmešnjavi se je nekaterim vsenemškim po-
slancem posrečilo polastiti se rokopisa Hage-
nhoferjevega govora, kateri rokopiis so raztrgali
na drobne kosce ter ga med groznim kroho-
tom raztresli po tleh. Konservativci so med tem
pregovorili Hagenhoferja, da je preklical iz-
rečeno žalitev. Ko je hotel nadaljevati svoj
govor, ni mogel naprej ter se je zmešal, ker
ni imel več rokopiisa, na kar se je odrekel
besedi in — sel med ironičnim ploskanjem
Vsenemcev.

Posl. Jaworski je — kakor že ne
more biti drugače — zagotovil vlado podpore
Poljakov.

Posl. Bareuther je priporočal tesno
gospodarsko zvezo z Nemčijo in je izjavil, da
Vsenemci ne bodo glasovali za proračun tako
dolgo, dokler ne bo nemški jezik drž. jezik
v Avstriji.

Posl. Menger je tudi govoril za nem-
ški državni jezik in priporočal, naj se jezi-
kovno vprašanje reši s pomočjo ustanovitve
narodnih kurij.

O položaju. Hipni položaj se nam zr-
cali v dejstvu, da je zbornica prešla v ge-
neralno razpravo o proračunu. Kakor je to
ob normalnih razmerah dogodek, ki se umeje
sam ob sebi, tako ima svojo pomembnost ob
bolnih razmerah, v katerih se nahaja poli-
tično življenje Avstrije. Koliko dogodkov,
koliko pretresljajev, koliko krize in koliko
krčevitih, a vsikdar izjalovljenih naporov za
vspostavljanje normalnih odnosa je pre-
bilo naše politično in parlamentarno življenje,
odkar se je vršila zadnja proračunska raz-
prava. To je bilo v jeseni 1896. leta. Pet
let je torej že, odkar imamo parlament, ki ni

mogel vršiti svoje vrhne glavne naloge:
pravice in dolžnosti dovoljevanja proračuna!
Pet let je trajalo že, da je vlada konstitu-
cijske države prejemala in trošila, ne da
bi bil glavni činitelj konstitucionalizma,
parlament, ustavnim potom pretresal, rešil in
določil proračun.

To so bili bolni odnosi. To je bila bo-
lezen, polna hudih kriz, in zdravniki, ki so
stali v bolniški postelji našega parlamenta-
rizma, so že obupovali na njega ozdravljenju.
Fakt torej, da je po petih letih zopet možna
redna proračunska debata, je vsakako znak
ozdravljenja, rekonvalescence. Vprašanje je
le, da-li ni to boljšanje le navidezno in da-li
se ni bati recidive?! Začetek proračunske
razprave se je vršil tako nepričakovano mirno
in hladno, da človeka kar osuplja. Ali je
reakcija, nastopivša po tolikih viharjih, res
tako ohromela stranke? Ali je stranke žu-
ganje z absolutizmom tako streglo, da ho-
čejo raje iskati načina, da bodo tako ali tako
izhajale ena z drugo v parlamentarnem živ-
ljenju, nego da bi se postavile izven ustav-
nega upliva, ki ga morejo izvrševati.

Ali je pa ta mir le navidezen, le mir
pred — novimi viharji?! Da vidimo, kako
se bo vršila razprava v plenumu! Če bi
smeli delati sklepe po razpravi v odseku,
potem ne bo hudega! Samo pred enim bi
svarili o č, ki imajo ambicijo biti ozdravi-
telji razmer, pred krivim menenjem namreč,
da bi bilo s tem, da so se parlamentarne
stranke nekoliko streznile, že pomirjeni narodi
in rešen avstrijski problem. V tem pogledu
je posl. Gregr izrekel večeraj v parlamentu
odkrito besedo.

Menil je, da je še aprilsko vreme, ki
lahko vsaki trenutek prinese vihar, in apo-
strofiral je češke poslance, da li hočejo radi
materijalnih koristi, ki se jim — obljublja
v dosega »delavnega parlamenta«, res žrtvo-
vati najdragoceneje koristi naroda?! Češki
poslanci gotovo odgovore z odločnem »ne«.
In če ne odgovore oni tako, pa odgovori —
narod sam!

Lev XIII. Večeraj je minolo torej 25
let, odkar je bil kardinal Joahim Pecci iz-
voljen papežem z imenom Lev XIII.

Od vseh njegovih številnih prednikov
bila sta samo dva, ki sta dalje časa sedela
na stolici sv. Petra in sicer sv. Peter sam
ter Pij IX. Prvi papež je vladal 34 let, a
Pij IX. 31 let in 7 mesecev.

Lev XIII. je najstarejši od vseh živčih
kardinalov in škofov.

Za svojega 25-letnega papeževanja raz-
vijal je največjo, najblagotvornejšo in vse-
stransko delavnost. O tem pričajo njegove
eniklike, njegove alokucije, njegova apostol-
ska pisma, njegovi brevi, njegovi dekreti,
njegovi intervjui, njegovi govori itl. On je
bil neumorno delaven na vseh poljih. Razvi-
jal je svojo delavnost v hierarhiji, katero je
učvrstil, razširil in discipliniral, razvijal jo je
v teološki in modroslovni znanosti, katero je
povzdignil; razvijal jo je v filozofiji in v so-
cijalnih vprašanjih ter razvijal jo je v diplo-
maciji tako, da ga prvi diplomati Evrope kar
občudujejo.

Mi Slovani moramo biti Levu XIII. —
kakor že večeraj rečeno — posebno hvaležni,
ker je izdal enikliko »Grande munus« in
»Breve Slavorum gentem«.

Prestolni govor laškega kralja.

Včeraj je otvoril laški kralj zasedanje laškega
parlamenta s prestolnim govorom. Prestolni
govor izreka parlamentu zahvalo na poto-
nosnem delovanju, kakor tudi trdno prepri-
čanje, da bo harmonija med vladarjem in
parlamentom blagodejno delovala na razvoj
državnih ustanov v Italiji ter da zagotovi
njen napredek. Dalje povdarja prestolni govor
dosedanje delovanje na polju socialno-politične
zakonodaje in naznanja več zakonskih načr-
tov, ki se v b-dočem zasedanju predlože
parlamentu, med temi zakonski načrt o de-
lavskih pogodbah ter zakonske načrte glede
reform pravosodstva, kakor tudi zakon, ki
bo ublaževal princip nerazdružljivosti civilne
poroke. Glede razmer med državo in cerkvijo
stala bo vlada na stališču popolnega ločenja
cerkvenega od državnega delokroga. Glede
razmer Italije do drugih držav povdarja pre-
stolni govor, da so iste najboljše, ter da
Italija uživa spoštovanje in simpatije inozem-
stva. V koncertu velevlasti da se daje naj-
višji cilj Italije, ohranitev miru, popolnoma
združevati z nje interesi ter z vstraja-
njem v njenih zvezah in prija-
teljsstvu z drugimi državami.

Tržaške vesti.

Monsignor Petronio z zlomljeno metlo. Mnogi škofi v tržaški škofiji niso ves čas svojega vladanja toliko svečnikov premestili, kolikor jih je dosedaj v tem kratkem času kapit. vikar monsignor Petronio. Število vseh premeščenj znaša okroglo 80 dekretov, to je: dobra petina vsega svečenstva. Kedor je imel črno piko v italijanskih knjigah, je moral zapustiti svoje mesto. Boljša mesta so zasedena po posebnih ljubljenskih mladega kancelarja, ne-doktorja Mecchia in onega sladkozavitega kanonika. Monsignor Petronio ne pozna ni škofije, ni svečnikov in so se vršila vsa premeščenja na podlagi ptujih, denuncijatoričnih informacij. Tako je umeti, da ne morejo niti isti svečeniki prenašati več tega stanja in si skušajo pomagati, kakor smejo in morejo. Gospodje na škofiji pa ne morejo več zmagovati težav, ki so si jih s tem ustvarili. Nam je znani slučaj teh dnij, ki kaže vso obnemoglost monsignora Petronio. Pred kratkim je bil premestil dobrega slovenskega svečenika in ga poslal za upravitelja župnije, kjer bivajo v ogromni večini probujeni Hrvatje. Tam se je skušalo siloma odpraviti hrvatsko petje na latinski maši. V vasi je ocelih 5 italijanskih družin, tam ima šolo zloglasna »Lega« — torej dovolj prilike za poitalijančenje ondotnega naroda. Novi župe-upravitelj je vdobil stroge ukaze, da mora uvesti v cerkev latinsko petje. Ker pa ob vsej dobri volji ni mogel izvesti tega, je bil poklican telegrafično na red in potem tudi v Trst. Ker je dotični gospod miroljuben — je prosil za premeščenje. Tega pa mu niso hoteli ugoditi. Prosil je zopet in zopet za premeščenje — nobenega odgovora. Na to je naš gospod župe-upravitelj spravil v kup svoje pohištvo in je je, meni nič tebi nič, kar prepeljal na neko prazno kapelanijo v Brkinih. Tam se je lepo umestil in javil to škofijakemu ordinarijatu v Trstu. Kako so skočili v škofiji na noge! Ali prišle so jim na pamet Riemanje — in gospod je vdobil jako prijazno pismo in dekret na svojem mestu. Med vsemi svečeniki pa vlada sedaj vesel »haló«.

Tako se vlada sedaj v tržaški škofiji! Mi prosimo naše poslance, naj se vendar potrudijo pri ministru-predsedniku, da prestane že enkrat brezvladje na tržaškem ordinarijatu.

Torej smo imeli vendar prav! V torek se je zbornica poslancev bavila z dogodki v Trstu in je odklonila nujnost predloga posl. Ellenbogena, zahtevajočega, da se izjemno stanje in nagla sodba takoj odpravi ter da se namestnik Goëss odstavi. Takoj popoldne so nam iz krogov naših poslancev na Dunaju telefonirali, da niti italijanski poslanci niso glasovali za nujnost gori omenjenega predloga. Ker pa so potem razni listi, in mej istimi izlasi »Piccolo«, tudi italijanske poslance navajali mej njimi, ki so glasovali za nujnost Ellenbogenovega predloga, smo menili, da smo morda slabo umeli telefonično vest našega zaupnika in smo torej včeraj prejšnje poročilo svoje primerno popravili. Danes pa čitamo v »Neue Freie Presse« nastopno »parlamentarno vest«: »Kakor se nam javlja, italijanski poslanci niso podpirali nujnega predloga socijalnih demokratov glede dogodkov v Trstu. Ako bi bilo prišlo do meritornih razprav o tem predlogu, bili bi italijanski poslanci glasovali proti drugemu delu predloga, pač pa bi bili zahtevali strogo preiskavo o vedenju vseh uradnih organov«.

Zdaj je menda jasno in gotovo, da nam je naš zaupnik prav sporočil in da je naša prvotna vest odgovarjala resnici.

Jemljemo na znanje. Pišejo nam: Od raznih strani se nam poroča, da tržaški lahoni mečejo vso krivdo na prošlih izgredih — na Slovence, češ, da so toliko mrtvi kolikor ranjeni in zaprti — v pretežni večini Slovenci! Izlasi razne novine v kraljestvu pišejo naravnost, da je bila to le slovensko-socijalistična demonstracija.

Kolikor vemo mi, je sicer mej mrtvimi le en nam poznan narodnjak, a mej ranjenimi in zaprtimi ni — niti enega! Priznajemo pa, da je mej ednimi in drugimi mnogo po nazovi-socijalistih zapeljanih sinov našega naroda.

Laški nazovi-socijalisti se tudi izdajajo za internacionalce; toda po kostanj v ogenj je šla le naša kri, mej tem ko so drugi igrali le zakotne — šepetale! Ako je pa že internacionalnih Slovencev v Trstu toliko, da si upajo sami (tako vsaj trde lahoni!) prirejati de-

monstracije — si morate misliti, kaj bi bilo se le, ko bi nastopila tudi vsa narodna armada, ves naš življenj!!

Mi nočemo reagirati na lahonske zlobne bedarije, ali zabeležiti smo hoteli to — za druge čase in za druge slučaje, ko bodo zopet hoteli kričati in dokazovati, da tu ni Slovencev! Zabeležili smo to, da bodo vedeli čitatelji, kako Italijani sami delajo luknjo v tisti toli povdarjeni — »izključno italijanski značaj našega mesta«!!

Kako je moglo priti do tega?! Kako je moglo priti v Trstu do toli hudih dogodkov in tolikih žrtv na življenju?!

Naj povemo svoje menenje. Glavni vzrok se nam vidi v tem, da ljudstvo sploh ni hotelo verjeti, da bi oblasti uporabile tolik aparat, tako silo. Ta vera je zavela ljudi. Ali temu se ne bomo čudili, ako pomislimo, da so tako menenje ljudstva opravičevali mnogi prejšnji dogodki, mnoge prejšnje skušnje. Koliko dogodkov je že bilo v Trstu, ki niso pričenjali nič manje grozilo, nego ti zadnji dogodki, ne pa da bi bilo prišlo do toli žalostnih posledic.

Kako je bilo na pr. povodom volitev v letu 1897? Množice so se zbirale istotako in tisoči ljudi so se v tolpah valili po ulicah, kričaje, pevaje, razgrajaje in sovražno vsklikaje proti Slovincem. Ali tedaj je bilo redarstvo povsem pasivno nasproti temu razsajanju; k večjemu da je po par redarjev s kakim nadzornikom ob strani in zadej — spremljalo množico!

Kako je bilo pred par leti povodom gibanja radi nedeljskega počitka? Mesto da bi bila vlada sama posegla vmes in prisilila za pravično in zakonito stvar, je puščala, da so si demonstranti sami delali pravico, da so razgrajali in si z brahamalno silo izsiljevali nedeljski počitek!

Istotako so se vsi tisti elementi, katere g. župan Sandrinelli označuje sedaj s »sodrgo«, zbirali v hrupne demonstracije in burne ulične prizore: o shodu laških županov, o protestih proti gimnaziju v Pazinu, o smrti laškega kralja (tedaj so tudi izsilovali »luto«) ne da bi bilo prišlo do tacihih resnih in žalostnih posledic!

Tako je bilo navajeno to razposajeno ljudstvo in se torej ni čuditi, ako je bilo v trdni veri, da bo sedaj, o generalnem štrajku, tudi tako in da ne bo nič hudega, tudi če nekoliko porazgraja.

Ali še nekaj moramo zabeležiti, kar je jako poučno in značilno za to tržaško takomenovano »maso«. Isti elementi, ki so sodelovali o gori omenjenih prilikah italijansko-sovinističnega in irredentarskega značaja, so sodelovali tudi na demonstracijah povodom pretragčene smrti blagopokojne cesarice Elizabete, na demonstracijah torej, ki so bile naperjene — proti irredentovcem! Ali ni to značilno? Iz tega je sklepati, da je ta masa brez vsacega kriterija, da jo ima, kdor je — kakor se pravi — prej ustal in da se daje zlorabljati danes za to, jutri pa za — nasprotno!

Tako se je dala zlorabljati tudi to pot, povodom štrajka! Ali to pot z drugačnimi konsekvencami, nego je bila navajena do sedaj!

Ko se torej vprašujemo, »kako je moglo priti do tega?« — bi si moral vpraševati svoje vest tudi dragi ljubi znanec naš, ki čuje na ime — zistena.

Dolžnost kronistov nas veže, da omenimo današnjo vest »Avantija«, kateri pravi, da so naznanila, naznanujoča odpravo izjemnega stanja, že tiskana in da se v nekoliko urah izvesijo na ogle. Vso odgovornost na tej vesti prepuščamo seveda omenjenemu listu.

»Svetilnik«. Zaradi izjemnega stanja ni bilo možno iz tehničnih ozirov, da bi danes izišel »Svetilnik«. Zaradi tega izide list jutri, v soboto popoldne in se bo zvečer že prodajal po tržaških tobakarnah. Narodnikom zuna; Trsta razpošlje se ob enem po pošti. Kedor želi znati točno dogodke velike delavske stavke, naj čita »Svetilnik«, ki je glasilo slovenskih delavcev.

Anarhisti v Trstu? Dunajska »Reichswehr« posnemlje iz nekega zasebnega pisma, došlega na Dunaj iz Trsta, da je bilo povodom zadnjih dogodkov v Trstu, kakih 90 anarhistov iz Milana.

Drobne vesti. Ne rabite orožja! 22-letni Ivan Rupaik iz Poljan si je včeraj zjutraj prestrelil roko. Mladenič je namreč hotel poroko nekega sorodnika svojega slavit streljanjem iz stare puške, a puška se mu je ob tej priliki razletela in mu kakor

rečeno — navarno ranila roko. Mladeniča so sinoči prepeljali v našo bolnišnico, kjer je bil vprejet v deseti oddelek.

Študent, ki hoče iti Burom na pomoč. Tukajšnje policijsko ravnanje je dobilo včeraj od oblasti v Olomucu brzovjavo, naznanjajočo, da je 17 letni dijak Arnold Panek iz Olomuca pobegnil od tam, češ, da mora pomagati Burom v vojni proti Angležem. Dotična brzovjaka pravi nadalje, da je begunec najbrže prišel v naše mesto ter priporoča, naj se ga ustavi takoj.

Voziček s sukno, ki ima kavo v rokavih! Neki redar je šel včeraj zjutraj po ulici Nuova, kar je zapazil pred neko gostilno štrikolesen voziček, na vozičku pa je bila neka jopica, katere rokavi so bili — polni kave! Redar je poklical moža, ki je vodil voziček in je bil v tisti hip v gostilni, ter mu stavil koščljivo vprašanje: odkodi neki je prišlo toliko kave v rokave suknje?! In bila je smola: mož ni mogel prav pojasniti tega koščivega vprašanja. Posledica je bila, da sta redar in mož skupno odšla na policijo pojasnjevati stvar, kjer so tudi pogodili, da je mož z vozičkom in sukno s kavo v rokavih identičen z 32 letnim Josipom R.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 22. februarja ob 10. uri popoldne se bodo valed saredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Sanità 8, tirjave; ulica Rossetti 16, hišna oprava; ulica Giulia 29, hišna oprava; ulica Sette Fontane 650, konji; ulica Stadion 25, ure in podobne; Trebše, podobne in ure.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Dopolnilne volitve v deželni zbor Gorški.** Namesništvo je odredilo, da je za dopolnilne volitve volitve nove volilne može. V Sežani se bodo volitve volilnih mož vršile dne 24. t. m.

× **Društvo »Narodni sklad« v Gorici** Ustanovni shod tega novega društva je bil dne 18. t. m. Na tem zboru izvoljeni odbor se je nastopno konstituiral: predsednik dr. Dragotin Treo, podpredsednik dr. Henrik Tuma, tajnik Andrej Gabršček, blagajnik Vekoslav Zajec. — Odbornik dr. Rudolf Gruntar.

Vesti iz Kranjske.

* **Nemškutarenje na Kranjskem.** »Slovenec« beleži, da c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku, izlasi pa c. kr. okrajni šolski svet uraduje, z malo izjemami, vedno v nemškem jeziku. »Slovenec« se čudi narodnemu učitelstvu, ki molče sprejema nešteto nemških dopisov ter se nič ne poteza za pravice materinega jezika.

Če je res tako, je graja umestna, ker je opravičena. Le to jedno bi želeli, da bi se raztegnila tudi na — župne urade.

Nam vsaj je nedolgo temu neki svečenik tržaške škofije, podajaje reminiscence s svojega lanjskega potovanja po Kranjskem in tudi okolici Kamnika, pripovedoval, kako je strmel vidé, da župni uradi po Kranjskem občujejo s političnimi c. k. uradi skoro izključeno le v nemščini. Trpkim sarkazmom in oistro ironijo je pripovedoval, kako je neki župnik osupnil čuvši, da to ni prav, ker da so si celó župni uradi po siromašni Istri izsilili od političnih oblasti slovensko dopisovanje. Tako da je osupnil dotični gospod župnik, kakor da mu je svečenik prišel s kako prevratno, revolucijonarno insinuvacijo! Ali ni krvava ironija to, da si župni uradi na Kranjskem ne upajo, kar si upajo naši revčki v Istri?! Ali ne? Saj je menda položanje slovenskega življa na Kranjskem malce drugačno, od onega v Istri! Kako je že vskliknil svetovalec Lenče v mestnem svetu ljubljanskem? Tisto — prokletu nemškutarstvo! In žalostno je, da tudi župni uradi s svojim uradovanjem doprinašajo svoj del v opravičenje tega vaklika.

Toliko se nam je zdelo potrebno dostaviti v popolnjenje »Slovenčeve« graje.

* **Kdor zna pa zna!** K posestniku Kesnarju v Vetrinju je prišel te dni mlad mož v vojaški obleki 27. peš-polka, češ, da pride za njim drugo jutro oddelek vojakov, za katere naj Kesnar pripravi stanovanje. Kesnar je »Belgijca« prenočil, drugo jutro je pa vojak izginil, zapustivši v sobi vojaško obleko. Preoblekel se je v neko Kesnarjevo obleko ter vzel seboj tudi 100 kron. Tu je

dvojno mogoče. Ali je bil to res vojak, ki si je na ta način znal prilobiti obleko in denar za beg, ali pa je bil to kakov lopov civilist, ki se je poslužil te zvijače. Ali — znal je na vsaki način.

* **Samostan uršulink v Ljubljani** bo praznoval v mesecu aprilu svojo 200-letnico. Ustanovljen je bil v letu 1702.

Brzovjavna poročila.

Zlata poroka nadvojvodske dvojice Rainer.

DUNAJ 21. (B.) Danes popoldne ob 11. uri je bila v dvorani župni cerkvi poroka nadvojvodske dvojice Rainer; navzoči so bili cesar, nadvojvode in nadvojvodinje se svojim dvorjanstvom, grofovsko dvojica Caserta, princeza Marija Imakulata, Marija Pija in Mar. Josipina Bourbon-Sicilska, Würtemb. bavarska in Saško-koburgska gospoda, najvišje dvorne sarže, ministri, in drugi dostojanstveniki, predsedništvu gospodske in poslanske zbornice, mnogo generalov, členov visokega plemstva in deputacija peš polka »Nadvojvoda Rainer štev. 59«. Cerkevno opravilo je izvršil kardinal Gruscha in je imel do slavlencev nagovor, v katerem je povdarjal pomembnost tega slavlja.

Dogodki na Španjskem.

BARCELONA 20. (B.) Štrajkovci so ubili tri delavce, ki so hoteli iti zopet na delo, kakor tudi nekega peka, ki je povihal cene kruha. Na trgih je pomanjkanje živil. Štrajkovci delajo ovire klanju živine. Gotovo je, da imajo izgredi anarhistični značaj. Trgovina in delo mirujeta popolnoma.

MADRID 21. (B.) Sinoči so v Saragosi proglasili naglo sodbu. Po proglašenju so štrajkovci skušali ustaviti vozove cestne železnice in je bilo zaprtih več oseb. Generalni kapitan je odredil, da morajo prebivalci svoja orožja izročiti oblastem.

Gospodična

večša slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, deloma tudi italijanščine z lepo ročno pisavo, želi vstopiti v kako pisarno v Trstu. — Ponudbe pod »Naprednost« na upravo »Edinosti«.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
na do (sni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Velikanska rastava pohištva in
tapečarij. Izvenredno ugodne
cene.
VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana)
Moje pohištvo donesete srečo. —
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA:
Via Tessa,
vokal
Via Limitanea
ZALOGE:
Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapečarij, srecal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na pa. obrod
ali železnico franko.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prodajalnica izgotovljenih oblek
"Alla città di Trieste"
 tvrdo
EDVARD KALASCH
 Via Torrente št. 34
 nasproti gledališču „Armonia“
 s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR
izgotovljenih hlač za delavce
 kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Prodaja vina „Ai Maestri“
 v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.
 Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena vdobi 100 gld. nagrade.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime palatno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

KARLO PERTOT
 kamnosek
 nasproti pokopališču pri Sv. Ani.
 Izdeluje iz istrskega in kraškega kamnja vsakovrstne najnavadnejše do najfinjše izdelke.
 Priporoča se slavn. občinstvu za vsakovrstne napisne plošče in nagrobne spomenike.
 Sprejema naročbe za stavbinske in druga v to stroko spadajoča dela.
 Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Važno oznanilo!
 Podpisani smatrajo si v dolžnost javiti slavnemu občinstvu, da so **dalmatinska črna, bela, Opolo in istrska vina**, ki se prodajajo v njihovi zalogi v Trstu, ulica delle Legna št. 6 (v dvorišču), analizovana in stavičena pod stalno kontrolo zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva za notranje stvari. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka za pristnost vina. To določbo je izdalo visoko c. kr. ministerstvo za notranje stvari radi pregostega kvarjenja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.
 Kder si torej vkupi vino v naši zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in in konvalescentom, vsled česar se mora zahtevati vedno le garancijsko znamko.
 Z vsem spoštovanjem
Braća Buj,
 Split-Trst.

IVAN KRŽE
 Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst
 Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kostarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali druge zboje.
JAKOB BAMBIČ
 trgovec z jedilnim blagom
 Via Giulia št. 7.
 Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjega. — Najfinjše testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.
 Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN
 iz lastnih kletij
 in
ISTRSKI TERAN,
 ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmarjem in restavracijam.
Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo
 iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi
 je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.
 Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.
 je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.
 V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.
 varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.
Glavna zaloga:
 Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“
 Praga, Malastran 203, v gal Nerudove ulice.
 Vsakdanje poštno razpošiljanje.
 Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

SREČA TUKAJ.
 Spodaj označeni krasni predmeti:
33 komadov „franko“ samo za gl. 3.30
 se vdobijo toliko časa, dokler zaloga traja, naravnost od **J. WANDERER, tovarna za ure, Krakov. Stradom 2**
 vdobijo se
 nikaka stenska ura! nikake igrače!
 samo rabljivi predmeti od niklja, double pozlačenih in od pristnega srebra s pečatom c. kr. puncijskega urada.
 1 nikeljasta rem. žepna ura, 24 ur idoca, jamčena za dober tek.
 1 podoba cesarja Fran Josipa I. ali Njeg. svetosti papeža, tudi socijalistična na pokrovu ure.
 1 mošnjiček od usnja za to uro.
 1 verižica od niklja ali pozlačena z lepim naveskom.
 1 jako fino žepno ogledalo, okovano, dvojna šipa.
 1 par finih gumbov od double zlata, patentovani.
 6 parov „za ovratnike in prsnike z podlago od biserne matice.
 1 elegantna škatlja za cigare ali cigarete.
 1 par uhanov od pristnega srebra s škatljico.
 1 kravatna spila od „za gospode ali dame.
 1 prstan „za gospode ali dame.
 15 razglednic iz Krakova, Prage ali Dunaja.
Brezplačno in franco
 P. ošljem moj velik ilustrirani cenik od ur in dragocenosti. — Ta garnitura velja mesto srebrnega prstana z enim zlatim prstanom od 14 karatov gld. 5.50.

Najboljše stiskalnice za grozdje
 in OLJKE so naše stiskalnice
 — „ERCOLE“ —
 najnovejša in najboljše sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo: z jamčeno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.
 Najboljše avtomatične patentovane trtne brizgalnice
 „SYPHONIA“ Avtomatična brizgalnica.
 ki delujejo same od sebe, ne da jih bilo treba goniti.
Stroji za grozdje, sadje in oljke. Mlin za Stiskalnica za grozdje. mastiti grozdje. Plugi za oranje vinogradov. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, živlenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.
Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.
Slamorenica, ročni mlini za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.
 Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot najnovejše posebnega, izbornega, uresničenega, najbolj pripoznanega in odlikovanega
P.H. MAYFARTH & Co.
 c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje
 Dunaj. II. Taborstrasse št. 71.
 Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi, srebrnimi in pohvalnimi kolajnami.
 Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.
 Razprčevalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer se nismo zastopani.
 „Čuvati se pred ponarejanjem“

Starbinsko podjetje G. TÖNNIES Starbinsko podjetje
 Ljubljana.
Tovarna za mizarstvo orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.
Delavnica za konstrukcijo železa itd.
 Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarstva dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izločna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in druge pohištva v vseh slogih. — Podobi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermenov in navadnega lesa. Kompletna stavbina kocaška dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno itd. itd.
 Proračuni brezplačno. Reference prve vrste na razpolago.

„Andemo de Franz“
 krčma
 v ulici Geppa št. 14.
Toči vina prve vrste:
 Bela vipavska liter po 36 kr.
 Črna istrska „ 36 „
 Istrski refošk „ 48 „
 Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah. Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: **Ipavsko belo liter po 28 kr., črno isterako liter po 28 kr.**
 Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Ivan Angeli
 ulica Canale 5
 zraven cerkve sv. Antona novega
 je edini tovarnar čopičev vseh vrst in ščetk, nahajajoč se na tržaškem trgu ter zamore konkurirati z vsakomur.
 VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali korenin tudi malih, Angleške ščetke za čistiti obušala, neprelomljivi ameriški glavniki, angleške ščetke za zobovje čistiti, specialitete za parfumovanje angleškega in domačega izdelka vse po jako znižanih cenah.

Proti kašlju in kataru
 kakor tudi proti
- - hripi (influenca) - -
 naj se uporabljajo edino le **katramne pastilje Ravasini**
 škatljica po 80 stotink.
 Proti **zagrijanju in grlobolu**
 se priporočajo **Ravasinijeve pastilje**
 od ogolunjene sladke škorje
 škatljica po 60 stotink.
 Vdobja se v **LEKARNI RAVASINI**
 v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.
 kakor tudi v lekarni Piccola, Jeroniti, Luciani, Viali, A. Vardabasso; v Boki: lekarna Prodani; v Gorici lekarna Cristofolini in Postoni.

Po nizki ceni.
Via Nuova, nasproti lekarne Zanetti.
Velikanski izbor
 naočnikov in malih očal najnovejše in najmodernejših oblike
 z najbolj čistimi lečami in od pravega kristala o nikeljastih, jeklenih, zlatih in srebrnih okovih, zdravniško predpisani od 25 nč. naprej.
Velikanski izbor daljnogledov
 za gledališčen, kraje in morje z avtomatičnimi lečami, kakor tudi barometrov, termometrov za meriti vročino človeka ali zraka od 35 nvč. naprej.
Izbor povekševalnih leč
 in velikanski izbor modernih lornajet (očala z rocem za ženske) od 1 gld. naprej.
Prodaja na debelo razprodajalcem.
 C. ne jako ugodne. — Sprejemajo se poprave

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu
 zavaruje
 proti požaru, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.
 Glavnica in rezerv. društva dne 31. decembra 1892.:
 Glavnica društva gld. 5.000.000—
 Premijna rezerva zavarovanja na življenje 13.326.346-98
 Premijna rezerva zavarovanja proti ognju 1.632.248-22
 Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju 49.465-07
 Rezerva na razpolaganje 500.000—
 Rezerva zavarovanja proti premijnju u kurzov, bilanca (A) 333.822-42
 Rezerva zavarovanja proti premijnju u kurzov, bilanca (B) 243.331-8
 Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje 500.000—
 Občna rezerva dobičkov 1.187.164-80
 Urad ravnateljstva:
 Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).